

забезпечення. Тільки злагоджена багатокomпонентна пенсійна система матиме позитивний вплив на економіку держави та сприятиме зростанню добробуту її громадян.

Література:

1. Внукова Н.М. Соціальне страхування: навч. посіб. / Н.М. Внукова, Н.В. Кузьминчук. – К.: Кондор, 2006. – 412с.
2. Сандер Д.М. Сучасні принципи організації й регулювання пенсійного забезпечення / Д.М. Сандер // Економіка та держава. – 2007.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №49.
4. Чеберяко О.В. Запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного страхування / О.В. Чеберяко, Т.С. Капушак // Екон. вісн. Донбасу. – 2010. – №2 (20). – С. 135–138.
5. Енциклопедія страхування / [В.В. Фещенко та ін.]. – К.: Українське агентство фінансового розвитку, 2008. – 650 с.
6. Петрушка О.В. Недержавне пенсійне страхування як альтернатива забезпечення гідної старості / О.В. Петрушка // Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків: збірн. тез. доп. Першої інт.-конф. проф.-викл. складу каф. фін. ТНЕУ (м. Тернопіль, 14 квіт. 2015 р.) / відп. ред. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Видав. центр «Вектор», 2015. – С. 87–90.

Сидорчук Сергій Вікторович

Студент групи ФУПОм-11

Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Петрушка О.В.

ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Сьогодні системі державного пенсійного страхування приділяється велика увага провідних економістів. Виплати державного пенсійного страхування є основним джерелом доходу для великої частки населення України. Від ефективності виконання державним пенсійним страхуванням його функцій безпосередньо залежить соціально-економічний розвиток нашої країни.

Сьогодні в Україні держава здійснює такі пенсійні виплати[1]:

- трудові пенсії;
- за віком;
- по інвалідності;
- в разі втрати годувальника;
- за вислугу років.

У 2016 р. Пенсійним фондом повністю та своєчасно забезпечено виплату пенсій 12 млн. громадян. Двічі протягом року проведено підвищення розміру

пенсій. Пенсія збільшилась у понад 8 млн. пенсіонерів. Мінімальна пенсія за віком зросла на 16%, середня пенсія – на 7,6%. З 1 травня та з 1 грудня 2016 р. проведено перерахунки пенсій у зв'язку зі зміною розміру прожиткового мінімуму. В результаті перерахунків з 01.05.2016р. збільшено розміри пенсійних виплат 8,1 млн. осіб (середній розмір підвищення – 57,3 грн.), з 01.12.2016р. – 8,3 млн. осіб (середній розмір підвищення – 117,8 гривні). Середній розмір пенсії по Україні на 1 січня 2017 р. становить 1828,33 грн. проти 1699,51 грн. на 1 січня 2016 р., тобто зріс на 128,82 грн., або 7,6%. Мінімальна пенсія за віком зросла на 16,1% (з 1074 грн. на 01.01.2016 до 1247 грн. на 01.01.2017р.). Найбільша чисельність пенсіонерів отримують пенсії, призначені згідно з Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» – 10876,3 тис. осіб, середній розмір яких становить 1730,77 грн. Крім цього, значна частка коштів пенсійного страхування спрямовується на виплату пенсій військовослужбовцям, яких налічується на сьогодні близько 32,8 тис. осіб (в середньому 2745,43 грн. на особу) та на виплату пенсій за так званими спеціальними законами – 154,3 тис. осіб(в середньому 4010,53 грн. на особу)[2].

Обсяг пенсійних виплат через поточні рахунки в банківських установах у 2016р. склав 157,5 млрд.грн. (63% видатків на пенсійні виплати), що на 3,7 млрд.грн. більше, ніж у попередньому році. Обсяг пенсійних виплат через поштові підприємства у 2016 р. становив 92,4 млрд. гривень. У період з 1 січня до 1 липня 2016 р. оподатковувалося до 252 тис. пенсійних виплат, у грудні 2016 р. – 7,5 тис. Це пов'язано з внесенням змін до Податкового кодексу України (з 01.07.2016 оподатковуються тільки пенсійні виплати, що перевищують 10 740 гривень). До державного та місцевого бюджетів у вигляді податку спрямовано 440,8 млн.грн., що у 2,7 рази менше у порівнянні з попереднім роком. Особливий порядок виплати пенсій працюючим пенсіонерам дав можливість заощадити 3,2 млрд.грн. бюджетних коштів.

Фактичні загальні видатки Пенсійного фонду у 2016 р. склали 253,4 млрд.грн., що на 12,2 млрд.грн., або на 4,6%, менше порівняно з 2015 р. У загальних фактичних видатках 111,7 млрд.грн., або 44,0% – власні кошти, з яких 3,4 млрд.грн. спрямовано на пенсійні виплати січня 2017 р., а решту – 142,6 млрд.грн., або 56,3% – кошти Державного бюджету України. На пенсійні виплати спрямовано 249,8 млрд.грн., інші видатки склали 3,6 млрд. грн., з них – 1,2 млрд.грн. – оплата послуг поштових підприємств з виплати і доставки пенсій та 2,4 млрд.грн. – адміністративні видатки[2].

Дохідна частина ПФУ у 2016 р. становила 254,9 млрд. грн., при цьому з Державного бюджету на покриття дефіциту ПФУ було спрямовано 142,6 млрд. грн., це свідчить про дисбаланс дохідної та видаткової частини ПФУ.

Аналізуючи стан доходів та видатків Пенсійного фонду України, можна зробити висновок, що доходи пенсійного страхування формуються під впливом видатків на пенсії. Страхові платежі не в повній мірі забезпечують наповнення бюджету Пенсійного фонду, що робить його вразливим та цілком залежним від коштів державного бюджету та Єдиного казначейського рахунку. Варто зазначити, що позики з Єдиного казначейського рахунку є негативним явищем

для економіки країни вцілому, адже при цьому порушується рівновага забезпечення коштами розпорядників коштів державного та місцевих бюджетів, що в свою чергу створює напругу в органах місцевого самоврядування.

Зарубіжна практика свідчить, що розв'язати проблему зростання дефіциту ПФУ, зумовлену переважно диспропорціями платників страхових внесків на пенсійне страхування та одержувачів пенсійних виплат, можна декількома способами. Згідно першого способу, що був реалізований у провідних країнах світу, потрібно застосувати систему заходів щодо підвищення пенсійного віку, збільшення вимог щодо тривалості страхового стажу, запровадження понижуючого коефіцієнта при валоризації минулих пенсійних прав та індексації встановлених розмірів пенсій[3].

Другий спосіб здійснення пенсійних реформ передбачає поетапний перехід від загальної солідарної системи до змішаної системи пенсійного страхування, в якій важлива роль належить накопичувальним механізмам акумулювання пенсійних внесків, недержавному пенсійному страхуванню.

Крім цього, додаткове пенсійне забезпечення працівників можна здійснювати шляхом запровадження на підприємстві пенсійної програми. Пенсійна програма підприємства – це сукупність умов, при яких для працівників підприємства (організації) формується пенсійний бюджет для відрахувань у недержавний пенсійний фонд із метою накопичення й збільшення капіталу, з наступними пенсійними виплатами. Даний вид недержавного пенсійного забезпечення формує індивідуальний соціальний захист працівника, дає можливість самому робити додаткові пенсійні внески, що збільшує його особисті пенсійні накопичення, а в майбутньому отримати розподілений прибуток пенсійного фонду[4].

Література:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15).
2. Фінансові та статистичні показники Пенсійного фонду України у 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/doccatalog/document;jsessionid>.
3. Итоги пенсионной реформы и долгосрочные перспективы развития пенсионной системы Российской Федерации с учетом влияния мирового финансового кризиса. Аналитический доклад. – Министерство здравоохранения и социального развития Российской Федерации, 2010 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.minzdravsoc.ru/docs/mzsr/insurance/6>.
4. Петрушка О. Корпоративне пенсійне страхування як складова соціального захисту найманих працівників / О.В. Петрушка //Збірник наук. праць Других наукових читань пам'яті С.І. Юрія: збірник наук. праць / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – лист. 2016 р., м. Тернопіль – Тернопіль: ТНЕУ, 2016.– С.101–103.